УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 25. 02. 2021.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Одлуком 3436/1 Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта "*Мултимодална семиотичка анализа аудио-визуелног дискурса намењеног деци у функцији формирања родних идентитета деце*".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду (датум избора у звање: децембар 2010.)
2. др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду (16. 06. 2016.)
3. др Драгослава Мићовић, ванредна професорка Криминалистичко-полицијског универзитета у Београду (31. 12. 2020.)
4. Кликните да бисте почели унос текста.
5. Кликните да бисте почели унос текста.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Гордана Владисављевић је рођена 29.11.1983. године у Сремској Митровици где је завршила основну школу и природно-математички смер гимназије „Иво Лола Рибар“. Основне студије на Катедри за англистику Филолошког факултета у Београду уписала је 2002. а завршила 2006. године са просечном оценом 9,35. Мастер академске студије је завршила 2009. године такође на Катедри за англистику Филолошког факултета Универзитета у Београду са просечном оценом 9,50. Током студирања је била стипендисткиња Министарства просвете. Од 2007. до 2013. године радила је као професор енглеског језика на Институту за стране језике АД у Београду. Од 2013. године ради на Универзитету Educons у Сремској Каменици у звању предметног наставника за ужу научну област енглески језик. Области њеног научног интересовања су социолингвистика, критичка социолингвистика, примењена лингвистика, родне студије и критичка анлиза дискурса. До сада је објавила више оригиналних научних и стручних радова у домаћим часописима и учествовала на конференцијама и семинарима у земљи. Од 2001. године чланица је удружења MENSA, а од 2005. године чланица је Удружења наставника енглеског језика – ELTA. Током 2014. и 2015. године била је стипендисткиња амбасаде САД у Србији на

програму усавршавања професора енглеског језика E-Teacher Scholarship Program. Говори енглески језик и служи се немачким и италијанским језиком. Удата је и мајка је троје деце.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

- Владисављевић, Г. (2018). Утицај родних стереотипа на формирање категорија кроз призму теорије прототипа. *Језици и културе у времену и простору, VII(1),* 207-220. ISBN 978-86-6065-475-7. UD K 316.648.2:305
- Владисављевић, Г. (2018). Деконструкција родних стереотипа у цртаним филмовима за децу: *Пепа Прасе*. *Наслеђе, 39,* 133-150. ISSN 1820-1768
- Владисављевић, Г. (2015). Методолошки приступи у проучавању односа рода и језика – критички осврт. *Наслеђе, 33,* 135-149. ISSN 1820-1768
- Vladisavljević, G. (2015). CALL: Povećanje autonomije u učenju kroz primenu Webquesta. *Kominikacija i kultura online, 6,* 147-160. UDC 004:[371.3:81'243]
- Vladisavljević, G. (2015). The Necessity for Explicit Teaching in the Area of Adverbial Word Order: A Case Study. *MELT, 18,* 3-13.

Излагања на конференцијама

- Владисављевић, Г. (2017). „Утицај родних стереотипа на формирање категорија кроз призму Теорије прототипа". *Језици и културе у времену и простору 7.* Филозофски факултет, Нови Сад, Србија. 18.11.2017.
- Владисављевић, Г. (2015). „Деконструкција родних стереотипа у цртаним филмовима за децу: *Пепа* Прасе". *Трећи међународни интердисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука Контексти 2015.* Филозофски факултет, Нови Сад, Србија. 1.12.2015.
- Vladisavljević, G. (2015). "WebQuest: Raising Motivation by Creating an Imaginary Working Environment". *13th International IATEFL ELTA Serbia Conference: A Taste of 21st Century Teaching*. Singidunum University, Belgrade, Serbia. May 15th 2015.
- Vladisavljević, G. (2015). " Teacher Development Courses: Supporting Intercultural Communication Competence and Student Cooperation". *13th International IATEFL ELTA Serbia Conference: A Taste of 21st Century Teaching*. Singidunum University, Belgrade, Serbia. May 16th 2015.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња Гордана Владисављевић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду, Катедра за иберијске студије.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Filipović, J. & A. Kuzmanović Jovanović. 2020. Critical approach to intercultural education and foreign language learning and teaching: neoliberal gender ideologies in textbooks of Spanish as a foreign language. Porta linguarum, 34: 55-74. DOI: 10.30827/portalin.v0i34.16733

2. Filipović, Jelena. 2019. Transdisciplinary qualitative paradigm in applied linguistics: autoethnography, participatory action research and minority language teaching and learning, *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 32: 5: 493-509. DOI: 10.1080/09518398.2019.1597209
3. Filipović, Jelena & Ana Kuzmanović Jovanović. 2019. Serbian Gender Linguistics, in: Dennis Scheller-Boltz (ed.) 2019. *Language Policies in the Light of Antidiscrimination and Political Correctness: Tendencies and*

Changes in the Slavonic Languages. (= Wiener Slawistischer Almanach 84, 2019), Frankfurt am Main: Peter Lang, 179-198

4. Filipović, Jelena. 2018. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. 2. Dopunjeno i prošireno izdanje. Beograd: Zadužbina Andrejević.
5. Filipović, J. 2018. Multimodalna sociolingvistička narativna mreža kao konstruktivistički pristup čitanju u 21. Veku: Čimananda Ngozi Adiči. U: S. Gudurić (ur.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru VII*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str. 109-120.
6. Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.
7. Filipović, Jelena. 2014. Identity construction through discursive practices and code-switching in autobiographic fictional narratives by Rosa Nissán and Gordana Kuić, In: S. Gudurić, (ed.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 3*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, pp. 405-415

Комисија сматра да проф. др Јелена Филиповић **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област** критичке социолингвистике, родних студија и критичке анализе дискурса.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе *Мултимодална семиотичка анализа аудио-визуелног дискурса намењеног деци у функцији формирања родних идентитета деце* прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Тематски посматрано, истраживање спроведено у оквиру ове докторске дисертације односи се на једну од веома плодних области истраживања у оквиру социолингвистике, а то је однос језика и рода говорника или говорнице тог језика. Конкретно, предмет истраживања ове докторске дисертације односи се на формирање родних идентитета деце и манифестацију тих идентитета у језику. Начин на који род као друштвено конструисана категорија утиче на језик појединачних говорника и говорница, али и начин на који језик утиче на конструкцију рода говорника и говорница главна су тема ове дисертације. Конкретно, истраживање се бави међузависним односом језика и рода онако како се тај однос ствара и манифестује код деце од најранијег развојног доба до адолесцентског узраста.

Како бисмо адекватно схватили однос језика и било ког другог друштвеног аспекта, у овом случају рода, апсолутно је неопходно осврнути се на појам идеологије. Идеологија је реч која често изазива различите, веома опречне и неретко емотивне реакције (Freeden, 2003: 1-2). Термин „идеологија" један је од оних чије значење није ни неутрално ни одмах јасно и као такав често се разуме и користи веома ограничено, углавном у смислу политичких идеологија које служе за одржавање моћи у друштву (Woolard, 1992: 237-239). Међутим, идеологија је концепт без кога се не може замислити било каква друштвена интеракција. Идеологија је оно што оцртава наше друштвене ставове и што нам омогућава да спознамо, разумемо и објаснимо свет, или боље речено светове, у којима живимо (Freeden, 2003: 2-3). Схваћена на овај начин, идеологија обухвата један веома широк концепт, како психо-когнитивног тако и друштвеног карактера, који је присутан у животу сваког појединца и појединке (Филиповић, 2009: 20). Идеологија је културно устројен, на културним моделима базиран поглед на свет који поседује свака друштвена заједница. Кроз различите идеологије као друштвене конструкте појединци и појединке али и читаве заједнице обезбеђују различите интерпретације света у коме живе и светова са којима се суочавају. У овако схваћеним оквирима појма идеологије, језичка идеологија такође добија једно веома широко психо-когнитивно-друштвено значење. Најопштије схваћено, језичка идеологија јесте врста посредовања између „језичког" и „друштвеног" (Inoue, 2004: 1). Овако дефинисане језичке идеологије се манифестују кроз готово све аспекте изучавања односа језика и друштва. Уколико социолингвистику дефинишемо као

интердисциплинарну, критичку хуманистичку науку која се бави изучавањем свих језичких аспеката друштвеног живота као и свих друштвених аспеката употребе језика (Филиповић, 2018: 16) онда је јасно да се концепт језичке идеологије мора узети у обзир у свим областима истраживања социолингвистике.

Изучавање односа језика и рода једна је од области у којој појам идеологије заузимају кључно место. Родно маркиран језик производ је језичких идеологија које владају у одређеним друштвима. Велики број радова који се баве овом темом показују да концепт језичке идеологије у оквиру родних студија не може и не сме бити пренебрегнут (Бугарски, 2005: 53-66; Bucholtz, 2003: 4; Cameron, 1998: 947; Eckert & McConnell-Ginet, 2003: 9-53; Филиповић, 2018: 188-213; Gordon, 2004: 437-457; Hussein, 2004: 103-147; Iosub, Laniado, Castillo, More, & Kaltenbrunner, 2014; Murnen, 2000: 319-327; Перовић, 2009: 119-159; Савић, 1998; Swann, 2003: 624-644). У оквиру свих радова инсистира се на ангажованом приступу изучавању односа језика и моћи и разоткривању идеологија.

Сви поменути примери дају јасну слику о томе да се језик и друштво морају посматрати у међусобној зависности. Веома често мост у изучавању односа језика и друштва представља језичка идеологија. У оваквом ставу према језику, свету и језичким идеологијама језик се појављује како као стваралац тако и као производ језичких идеологија и идеологија уопште. Из свега горе наведеног јасно је да је тема односа језика и рода од изузетног значаја за лингвистичка истраживања уопште, а нарочито за трансдисциплинарни приступ изучавању језика у оквирима једне интердисциплинарне, критичке гране лингвистике каква је социолингвистика.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 150 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

- Ahmed, S., & Wahab, J. A. (2014). Animation and Socialization Process: Gender Role Portrayal on Cartoon Network. *Asian Social Science, 10*(3), 44-53.
- Alvargonzález, D. (2011). Multidisciplinarity, Interdisciplinarity, Transdisciplinarity, and the Sciences. *International Studies in the Philosophy of Science, 25*(4), 387-403.
- Алексић, И. (2016). *Мултимодалност рекламног дискурса на енглеском и српском језику* (Необјављена докторска дисертација). Филиолошки факултет Универзитета у Београду, Београд.
- Aram, J. D. (2004). Concepts of Interdisciplinarity: Configurations of Knowledge and Action. *Human Relations, 57*(4), 379–412.
- Areson-Clark, C. (2009). “You Are Here”: Missing Links, Chains of Being, and the Language of Cartoons. *Isis, 100*(3), 571-589.
- Бабић-Антић, Ј. (2016). *Родни стереотипи и језичка средства у функцији формирања родних идеологија деце као читалачке публике романа Хари Потер Џоане Ролинг на енглеском и у преводу на српски језик* (Необјављена докторска дисертација). Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory.* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Bezemer, J. & Jewitt, C. (2010). Multimodal Analysis: Key issues. In L. Litosseliti (Ed.), *Research Methods in Linguistics* (pp. 180-197). London: Continuum.
- Bezemer, J. & Kress, G. (2008). Writing in Multimodal Texts: A Social Semiotic Account of Designs for Learning. *Written Communication* 25(2), 166-195.
- Best, L. D. (2010). Gender. In Bornstein, M. H. (Ed.), *Handbook of Cultural Developmental Science* (209-222). New York, London: Psychology Press Taylor & Francis Group.
- Biemer, P. P., & Lyberg, L. E. (2003). *Introduction to Survey Quality.* Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Blommaert, J. (2005). *Discourse.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Blommaert, J. & Bulcaen, C. (2000). Critical Discourse Analysis. *Annual Review of Anthropology*, 29,

447-466.
- Bognar, L. (2000). Kvalitativni pristup istraživanju odgojno-obrazovnog procesa. U M. Kramar & D. Matijaž (Ur.), *Didaktični in metodični vidiki nadaljnega razvoja izobraževanja* (84-91). Maribor: Univerza u Mariboru, Pedagoška fakulteta.
- Бугарски, Р. (2005). *Језик и култура.* Београд: XX век.
- Bucholtz, M. (2003). Theories of Discourse as Theories of Gender: Discourse Analysis in Language and Gender Studies. In J. Holmes & M. Meyerhoff (Eds.), *The Handbook of Language and Gender* (pp. 43-68). Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- van den Besselaar, P., & Heimeriks, G. (2001). Disciplinary, Multidisciplinary, Interdisciplinary - Concepts and Indicators - Paper for the *8th Conference on Scientometrics and Informetrics*. Sydney, Australia.
- van Leeuwen, T. (2005). *Introducing Social Semiotics.* London and New York: Routledge.
- van Dijk, T. (2006). Discourse, Context and Cognition. *Discourse studies, 8*(1), 159-177.
- van Dijk, T. A. (2001). Critical Discourse Analysis. In D. Schiffrin, D. Tannen, & H. E. Hamilton (Eds.). *The Handbook of Discourse Analysis* (352-371). Malden, Oxford: Blackwell Publishers.
- Васић, В. (Ур.). (2010). *Дискур и дискурси*. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду.
- Васић, С. (2016). *Родни идентитети у интерсекцији са етничким и религијским: На примеру истраживања Банатских Бугарки у Србији, Румунији и Бугарској* (Необјављена докторска дисертација). Универзитет у Новом Саду, Асоцијација центара за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања-АЦИМСИ центар за родне студије, Нови Сад.
- Вишњић, Ј. (2016). *Родна анализа текста у online штампаним медијима у Србији* (Необјављена докторска дисертација). Универзитет у Новом Саду, Асоцијација центара за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања-АЦИМСИ центар за родне студије, Нови Сад.
- Владисављевић, Г. (2018). Деконструкција родних стереотипа у цртаним филмовима за децу: *Пепа Прасе. Наслеђе,* 39, 133-150.
- Вранић, И. Ј. (2016). Критичка анализа дискурса учионице на високошколским установама у Србији с посебним освртом на родно осетљив језик (Необјављена докторска дисртација). Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд.
- Gee, J. P. (2005). *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method* (2nd ed.). London, New York: Routledge.
- Gordon, D. (2004). "I'm Tired. You Clean and Cook." Shifting Gender Identities and Second Language Socialization. *TESOL Quarterly, 38*(3), 437-457.
- Gunaratne, S. (2010). De-Westernizing Communication/Social Science Research: Opportunities and Limitations. *Media, Culture & Society, 32*(3), 472-500.
- Dawidowsky, D. (2004). Ispitivanje valjanosti metode fokus grupe usporedbom s rezultatima na upitniku (Neobjavljen diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2005). *The SAGE Handbook of Qualitative Research.* Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: SAGE Publications. Inc.
- Денић, С. (2014). *Родни идентитети и интеркултуралност: Критичка анализа афирмативних мера на високошколским институцијама у Србији: 2000-2013. године* (Необјављена докторска дисертација). Универзитет у Новом Саду, Асоцијација центара за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања-АЦИМСИ центар за родне студије, Нови Сад.
- Edwards, J. (2009). *Language and Identity: Key Topics in Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Knafo-Noam, A. (2015). Prosocial Development. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (610-656). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Eckert, P., & McConnell-Ginet, S. (2003). *Language and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eckert, P., & McConnell-Ginet, S. (1992). Think Practically and Look Locally: Language and Gender as Community-Based Practice. *Annual Review of Anthropology, 21*, 461-490.
- Inoue, M. (2004). Introduction: Temporality and Historicity in and through Linguistic Ideology. *Journal of Linguistic Anthropology, 14*(1), 1–5.
- Iosub, D., Laniado, D., Castillo, C., Morel, M. F., & Kaltenbrunner, A. (2014). Emotions under

Discussion: Gender, Status and Communication in Online Collaboration. *PLoS ONE*, *9*(8), e104880. Преузето са http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0104880 приступљено 18.02.2017..

- Jewitt, C. & Price, S. (2012). Multimodal Approaches to Video Analysis of Digital Learning Environments. In C. Jewitt et al. (Eds.), *Proceedings of The 26th BCS Conference on Human Computer Interaction, Birmingham, UK*. London: BCS Learning and Development Ltd.
- Jewitt, C., & Oyama, R. (2001). Visual Meaning: A Social Semiotic Approach. In T. van Leeuwen & C. Jewitt (Eds.), *Handbook of Visual Analysis* (pp. 134-156). London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Jorgensen, M. & Phillips, L. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method.* London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Klein, J. T. (2006). A Platform for a Shared Discourse of Interdisciplinary Education. *Journal of Social Science Education, 5*(2), 10-18.
- Klein, J. T. (2004). Prospects for Transdisciplinarity. *Futures, 36*, 515–526.
- Klein, H., & Shiffman, K. S. (2006). Messages about Physical Attractiveness in Animated Cartoons. *Body Image 3,* 353-363.
- Коларић, А. З. (2015). *Род, књижевност и модерност у периодици с почетка 20. века: Жена (1911-1914) и The Freewoman (1911-1912)* (Необјављена докторска дисертација). Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд.
- Kress, G. & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design.* London, New York: Routledge.
- Kress, G. (2010). *Multimodality: A social Semiotic Approach to Contemporary Communication.* London, New York: Routledge.
- Кузмановић Јовановић, А. (2013). *Језик и род: дискурзивна конструкција родне идеологије.* Београд: Чигоја штампа.
- Купер, А. & Купер, Ц. (Ур.). (2009). *Енциклопедија друштвених наука.* Београд: Службени гласник.
- Labov, W. (1972). *Sociolinguistic Patterns.* Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Lakoff, R. (1973). Language and Woman's Place. *Language in Society, 2*(1), 45-80.
- Lamb, M. E. (2015). Processes Underlying Social, Emotional, and Personality Development: A Preliminary Survey of the Terrain. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (1-10). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Larsen-Freeman, D. (2012). Complex, Dynamic Systems: A New Transdisciplinary Teme for Applied Linguistics?. *Language Teaching, 45*(02), 202 – 214.
- Lipman, V. (1995). *Javno mnjenje.* Zagreb: Naprijed.
- Lipsitz Bem, S. (1983). Gender Schema Theory and Its Implications for Child Development: Raising Gender-Aschematic Children in Gender-Schematic Society. *Signs, 8*(4), 598-616.
- Lipsitz Bem, S. (1981). Gender Schema Theory: A Cognitive Account of Sex Typing. *Psychological Review, 88*(4), 354-364.
- Litosseliti, L. (2013). *Gender and Language: Theory and Practice.* London, New York: Routledge.
- Lynn Martin, C., & Ruble, D. N. (2010). Patterns of Gender Development. *Annual Review of Psychology, 61,* 353-381.
- Maccoby, E. E. (1990). Gender and Relationships: A Developmental Account. *American Psychologist, 45*(4), 513-520.
- Матовић, М. (2010). Родни стереотипи у цртаним филмовима Волта Дизнија. *ЦМ: Часопис за управљање комуницирањем, 15,* 107-122.
- Max-Neef, M. (2005). Foundations of Transdisciplinarity. *Ecological Economics, 53*, 5-16.
- Merskin, D. L. (2008). Race and Gender Representations in Advertising in Cable Cartoon Programming. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture, 10*(2). Преузето са <http://dx.doi.org/10.7771/1481-4374.1356> приступљено 6.6.2015.
- Motschenbacher, H. (2010). *Language, Gender and Sexual Identity: Poststructuralist Perspectives.* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Murnen, S. K. (2000). Gender and the Use of Sexually Degrading Language. *Psychology of Women Quarterly, 24,* 319-327.

- McElhiny, B. (2003). Theorizing Gender in Sociolinguistics and Linguistic Anthropology. In Holmes, J., & Meyerhoff, M. (Eds.), *The Handbook of Language and Gender* (21-42). Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- O'Halloran, K. L. (2011). Multimodal Discourse Analysis. In K. Hyland & B. Paltridge (Eds.), *Continuum Companion to Discourse Analysis* (pp. 120-137). London, New York: Continuum International Publishing Group.
- Padurean, A., & Cheveresan, C. T. (2010). Transdisciplinarity in Education. *Journal Plus Education, 6*(1), 127-133.
- Pauwels, A. (2003). Linguistic Sexism and Feminist Linguistic Activism. In Holmes, J., & Meyerhoff, M. (Eds.), *The Handbook of Language and Gender* (550-570). Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Perović, S. (2014). *Analiza diskursa: Teorije i metode.* Podgorica: Institut za strane jezike.
- Perović, S. (2009). *Jezik u akciji.* Podgorica: ISJ i CID.
- Podboj, M. (2011). Manipulacija u političkom diskursu – kritički pristup. *Hrvatistika: Studentski jezikoslovni časopis, 5*(5), 123-133.
- Pohl, C., Perrig-Chiello, P., Butz, B., Hirsch Hadorn, G., Joye, D., Lawrence, R., ... Zinsstag, J. (2011). Questions to Evaluate Inter- and Transdisciplinary Research Proposals. Working paper from *td-net for Transdisciplinary Research*, Bern, Switzerland.
- Repišti, S. (2016). *Psihologija ličnosti: Teorija i empirija* (2. prošireno izdanje). Podgorica: Selman Repišti.
- Републички завод за статистику. (2017). *Жене и мушкарци у Републици Србији.* *https://www.stat.gov.rs/publikacije/publication/?p=10781* приступљено 10.08.2020.
- Ruble, D. N., Lynn Martin, C., & Berenbaum, S. A. (2006). Gender Development. In Eisenberg, N., Damon, W., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology: Vol. 3 Social, Emotional and Personality Development* (6th edition) (858-932). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Савић, С. (1998). Жена скривена језиком медија: Кодекс несексистичке употребе језика. *Женске студије, 10.* Преузето са http://www.womenngo.org.rs/sajt/sajt/izdanja/zenske_studije/zs_s10/svenka.html приступљено 17.02.2015.
- Савић, С. (1995а). Језик и пол: Истраживања у свету. *Женске студије, 1.* Преузето са http://www.zenskestudie.edu.rs/izdavastvo/elektronska-izdanja/casopis-zenske-studije/zenske-studije-br-1/279-jezik-i-pol-i приступљено 17.02.2015.
- Савић, С. (1995б). Језик и пол: Истраживања код нас. *Женске студије, 2/3.* Преузето са http://www.zenskestudie.edu.rs/izdavastvo/elektronska-izdanja/casopis-zenske-studije/zenske-studije-br-2-3/261-jezik-i-pol-ii приступљено 17.02.2015.
- Signorielli, N. (1990). Children, Television and Gender Roles. *Journal of Adolescent Health Care,* 11, 50-58.
- Skoko, B. & Benković, V. (2009). Znanstvena metoda fokus grupa – mogućnosti i načini primjene. *Politička misao, 46*(3), 217-236.
- Spencer, M. B., Phillips Swanson, D., & Harpalani, V. (2015). Development of the Self. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (750-793). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Степанов, С. (2018). Мултимодална анализа у политичком дискурсу: пример жанра предизборног плаката. У Д. Дојчиновић & Г. Милашин (Ур.), *Мултимедијална стилистика* (121-131). Бањалука - Грац: Матица српска – Институт за славистику Универзитета Карл Франц.
- Стефановић, Ј. (2016). *Родни стереотипи у романима лектире другог циклуса основне школе* (Необјављена докторска дисертација). Универзитет у Новом Саду; Асоцијација центра за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања – АЦИМСИ; Центар за родне студије, Нови Сад.
- Стефановић, С. (2013). *Употреба мултимодалних ресурса у приказу Европске уније у медијима са енглеског и српског говорног подручја: Критичка анализа дискурса* (Необјављена докторска дисертација). Универзитет у Крагујевцу: Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац.
- Stockwell, G. (Ed.). (2012). *Computer-Assisted Language Learning: Diversity in Research and Practice*. Cambridge: CUP.
- Stubbs, M. (1997). Whorf's Children: Critical Comments on Critical Discourse Analysis. In A. Ryan &

A. Wray, (Eds.). *Evolving Models of Language* (pp. 1-15). Clevedon: Multilingual Matters.
- Sunderland, J. (2011). *Language, Gender and Children's Fiction.* New York: Continuum International Publishing Group.
- Sunderland, J. (2006). *Language and Gender: An Advanced Resource Book.* London, New York: Routledge.
- Sheyholislami, J. (2001). Yesterday's "Separatists" are Today's "Resistance Fighters": A Critical Discourse Analysis of the Representation of Iraqi Kurds in *The Globe and Mail* and *The New York Times* (MA Thesis, Carleton University, Ottawa, Canada). ProQuest Information and Learning.
- Schiffrin, D., Tannen, D., & Hamilton, H. E. (Eds.). (2001). *The Handbook of Discourse Analysis*. Malden, Oxford: Blackwell Publishers.
- Swann, J. (2003). Schooled Language: Language and Gender in Educational Settings. In J. Holmes & M. Meyerhoff (Eds.), *The Handbook of Language and Gender* (pp. 624-644). Maiden, Oxford, Melbourne, Berlin: Blackwell Publishing.
- Talbot, M. (2010). *Language and Gender* (2nd ed.). Cambridge: Polity Press.
- Talbot, M. (2003). Gender Stereotypes: Reproduction and Challenge. In J. Holmes & M. Mayerhoff (Eds.), *The Handbook of Language and Gender,* (pp. 468-486). Maiden, Oxford, Melbourne, Berlin: Blackwell Publishing.
- Tannen, D. (1990). *You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation*. London: Virago.
- Tančić, D. Lj., & Tančić, P. (2019). Metodološki problem definisanja ankete kao metode i tehnike ispitivanja u društvenim i političkim naukama. *Baština, 47,* 187-197.
- Thompson, T. L., & Zerbinos, E. (1997). Television Cartoons! Do Children Notice It's a Boy's World? *Sex Roles, 37*(5/6), 415-432.
- Taylor, F. (2003). Content Analysis and Gender Stereotypes in Children's Books. *Teaching Sociology,* 31(3), 300-311.
- Fairclogh, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London, New York: Routledge.
- Филиповић, J. (2018). *Мођ речи: Огледи из критичке социолингвистике* (2. допуњено и проширено издање). Београд: Задужбина Андрејевић.
- Филиповић, J. (2011). Gender and Power and Language Standardization in Serbian. *Gender and Language, 5(1),* 111-131.
- Finch, H., & Lewis, J. (2003). Focus groups. In Ritchie, J. & Lewis, J. (Eds.), *Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers* (pp. 170–198). London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Fitzpatrick, M. J., & McPherson, B. J. (2010). Coloring within the Lines: Gender Stereotypes in Contemporary Coloring Books. *Sex Roles, 62*, 127–137.
- Fishman, J. A. 1972. *The Sociology of Language: An Interdisciplinary Social Science Approach to Language in Society*. Rowley, Mass: Newbury House Publishers.
- Francis, B. (2010). Gender, Toys and Learning. *Oxford Review of Education, 36*(3), 325-344.
- Freeden, M. (2003). *Ideology: A Very Short Introduction.* Oxford: Oxford University Press.
- Furman, W. & Rose, A. J. (2015). Friendships, Romantic Relationships and Peer Relationships. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (932-974). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Furnham, A., Abramsky, S. & Gunter, B. (1997). A Cross-Cultural Content Analysis of Children's Television Advertisements. *Sex Roles, 37*(1/2), 91-99.
- Hall, S. (1997). *Representation – Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE Publications.
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1989). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social-semiotic Perspective.* Oxford: Oxford University Press.
- Halliday, M. A. K. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning.* London: Edward Arnold.
- Heller, M. (1997). Autonomy and Interdependence: Language in the World. *International Journal of Applied Linguistics, 7*(1), 79-85.
- Hill, J. H., & Mannheim, B. (1992). Language and World View. *Annual Review of Anthropology, 21*, 381-

406.
- Hines, M. (2015). Gendered Development. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (842-887). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Hodge, B. (2007). Life, Chaos and Transdisciplinarity: A Personal Journey. *World Futures, 63*, 209–222.
- Hodge, R., & Kress, G. (1988). *Social Semiotics.* Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Holbrook, J. B. (2013). What is Interdisciplinary Communication? Reflections on the Very Idea of Disciplinary Integration. *Synthese, 190*, 1865–1879.
- Holmes, J., & Meyerhoff, M. (Eds.). (2003). *The Handbook of Language and Gender.* Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Holmes, J., & Meyerhoff, M. (1999). The Community of Practice: Theories and Methodologies in Language and Gender Research. *Language in Society, 28*(2), 173-183.
- Hübenthal, U. (1994). Interdisciplinary Thought. *Issues in Integrative Studies, 12*, 55-75.
- Hughes, C., & Devine, R. T. (2015). A Social Perspective on Theory of Mind. In Lamb, M. E., & Lerner, R. M. (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science: Vol. 3 Socioemotional Processes* (7th edition) (564-609). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Hussein, J. W. (2004). A Cultural Representation of Women in the Oromo Society. *African Study Monographs, 25*(3), 103-147.
- Hyland, K., & Paltridge, B. (Eds.). (2011). *The Continuum Companion to Discourse Analysis.* London, New York: Continuum International Publishing Group.
- Cameron, D. (2005). Language, Gender and Sexuality: Current Issues and New Directions. *Applied Linguistics, 26*(4), 482-502.
- Cameron, D. (1998). Gender, Language, and Discourse: A Review Essay. *Signs, 23*(4), 945-973.
- Carli, L. L. (1990). Gender, Language, and Influence. *Journal of Personal and Social Psychology, 59*(5), 941-951.
- Casey, M. A. & Krueger, R. A. (2000). *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research* (3rd ed.). Thousand Oaks: SAGE Publications Ltd.
- Coates, J. (2013). *Women, Men and Language: A Sociolinguistic Account of Gender Differences in Language.* London, New York: Routledge.
- Crawford, M. (1997). *Talking Difference: On Gender and Language.* London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Čaušević, J. & Zlotrg, S. (2012). Diskriminacija u jeziku: Istraživanja u BiH. In Halilović, S. (Ed.), *Bosanskohercegovački slavistički kongres I: zbornik radova* (319-326). Sarajevo: Slavistički komitet.
- Čolović, N. (2015). *Simboličke prakse u konstrukciji društveno angažiranoga marketinškoga diskursa* (Neobjavljen diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu: Filozofski fakultet, odsijek za lingvistiku, Zagreb.
- Wenger, E. (2010). Communities of Practice and Social Learning Systems: the Career of a Concept. In Blackmore, C. (Ed.), *Social Learning Systems and Communities of Practice*, (1st edition) (179-198). London: Springer.
- Widdowson, H. J. (2006). Applied Linguistics and Interdisciplinarity. *International Journal of Applied Linguistics, 16*(1), 93-96.
- Widdowson, H. G. (1998). The Theory and Practice of Critical Discourse Analysis. *Applied Linguistics, 19*(1), 136-151.
- Wiesmann, U., Hirsch Hadorn, G., Hoffmann-Riem, H., Biber-Klemm, S., Grossenbacher, W., Joye, D., Pohl, C., & Zemp, E. (2008). Enhancing Transdisciplinary Research: A Synthesis in Fifteen Propositions. In Hirsch Hadorn, G., Hoffmann-Riem, H., Biber-Klemm, S., Grossenbacher-Mansuy, W., Joye, D., Pohl, C., Wiesmann, U., & Zemp, E. (Eds.), *Handbook of Transdisciplinary Research* (433-441). Dordrecht: Springer.
- Wodak, R. (2006). Mediation between Discourse and Society: Assessing Cognitive Approaches in CDA. *Discourse studies, 8*(1), 179-190.
- Wodak, R. (2001). What CDA is about – A Summary of Its History, Important Concepts and Its Developments. In R. Wodak & M. Meyer, (Eds.). (2001). *Methods of Critical Discourse Analysis* (1-13). London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Wodak, R. (2000, April 27). *Does Sociolinguistics Need Social Theory? New Perspectives in Critical Discourse Analysis* (Keynote Speech). Sociolinguistics Symposium 11: The Interface between Linguistics

and Social Theory. University of West End England, Bristol.
- Wodak, R. & Chilton, P. (Eds.). (2005). *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis: Theory, Methodology and Interdisciplinarity.* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Wodak, R. & Meyer, M. (Eds.). (2001). *Methods of Critical Discourse Analysis.* London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Woolard, K. A. (1985). Language Variation and Cultural Hegemony: Toward an Integration of Sociolinguistic and Social Theory. *American Ethnologist, 12*(4), 738-748.
- Woolard, K. A. (1992). Language Ideology: Issues and Approaches. *Pragmatics, 2*(3), 235-249.
- Woolard, K. A. & Schieffelin, B. B. (1994). Language Ideology. *Annual Review of Anthropology, 25,* 55-82.
- Yates, S. J. (2000). Gender, Language and CMC for Education. *Learning and Instruction, 11,* 21–34.

4. циљеви истраживања

Циљеви

Ова докторска дисертација има за циљ да изучи утицај аудио-визуелног дискурса намењеног деци на развој родних идентитета деце и то кроз анализу језичке манифестације тих идентитета. С обзиром на то да је сама тема дисертације интердисциплинарна и емпиријски део истраживања састављен је из два дела.

Први део истраживања односи се на мултимодалну семиотичку анализу медијских садржаја намењених деци у сврху идентификације најчешће представљаних родних стереотипа који су одраз родних идеологија у друштву. Оправданост фокусирања на медијске садржаје као предмет анализе ауторка налази у чињеници да многе водеће теорије учења истичу управо значај утицаја медија на развој родних идентитета деце (Bandura, 1977: 40; Lipsitz Bem, 1981: 354-356).

Други део емпиријског истраживања односи се на истраживање методом фокус група. Циљ сваког од фокусгрупних истраживања јесте дискусија садржаја анализираних у првом делу емпиријског истраживања као и критичка анализа дискурса самих разговора на састанцима група која би требало да дâ слику о утицају родних идеологија на развој родних идентитета код деце и манифестацију тих иделогија кроз језик.

Хипотезе

Како је истраживање постављено као трансдисциплинарно и с обзиром на то да је састављено из више делова, тако су и циљеви и основне хипотезе истраживања вишеструки. Наиме, на основу релевантне литературе представљене у оквиру ове дисертације, а које се тиче теоријског оквира истраживања, прва хипотеза истраживања се односи на следеће:

1. Медијски садржаји намењени деци заправо су аудио-визуелни дискурс који обилује родним стереотипима и то тако да су ти стереотипи бројнији и израженији у садржајима намењеним старијим развојним добима (средњем и адолесцентском) у односу на млађу развојну доб.

На основу релевантних теорија учења представљених у оквиру ове дисертације на прву се надовезује и друга хипотеза истраживања која претпоставља следеће:

2. Дискурс деце ће одражавати владајуће родне идеологије у друштву те да ће родни стереотипи кроз језик бити јасно изражени у групама деце средњег и адолесцентског развојног доба у односу на слабије изражене или чак непостојеће стереотипе у дискурсу деце млађег развојног доба.

Овако конструисаним истраживањем ауторка се труди не само да опише *шта* потенцијално има утицаја на развој родних стереотипа у дискурсу деце него и да одговори на питање *како* се такав утицај заиста и манифестује кроз дискурс.

3. очекивани резултати

Очекивани резултати истраживања у оквиру ове докторске дисертације односе се на потврђивање постављених вишеструких циљева и хипотеза. Наиме, пре свега се очекује да резултати мултимодалне семиотичке анализе аудио-визуелног дискурса спроведене у оквиру првог дела емпиријског истраживања потврде прву хипотезу дисертације и покажу да су родни стереотипи бројнији и израженији у оквиру наратива намењеног старијим развојним добима у односу на наратив намењен млађем развојном добу деце.

Даље се очекује да резултати другог дела истраживања спроведеног у форми фокусгрупних интервјуа

потврде другу хипотезу дисертације и покажу да се утицај аудио-визуелног дискурса намењеног деци заправо и манифестује кроз језик деце.

4. план рада

План рада везано за ову докторску дисертацију је такав да се она састоји из уводног дела, теоријско-методолошких разматрања, емпиријског дела, дискусије резултата и закључка. Уводни део докторске дисертације односи се на јасно дефинисање предмета истраживања, истраживачких метода и циљева, хипотеза и очекиваних резултата.

Теоријски оквир ове докторске дисертације ослања се на истраживања из области родних студија са посебним освртом на теоријско-концептуалне приступе у изучавању односа језика и рода као и на дефинисање родних стереотипа и језичких родних стереотипа као друштвених конструката. Следи преглед теоријских кретања у оквиру изучавања дискурса и детаљан осврт на Теорију социјалне семиотике и мултимодални аудио-визуелни дискурс као конкретан облик дискурса изучаван у оквиру ове докторске дисертације. Коначно, теоријски део рада ослања се и на изучавање идентитета, нарочито родног идентитета, кроз призму савремених теорија учења.

Након теоријске основе рада детаљно је објашњен и методолошки поступак примењен у оквиру ове докторске дисертације. Конкретно дат је детаљан опис коришћених методолошких поступака мултимодалне семиотичке анализе, методе фокус групе и критичке анализе дискурса.

Емпиријски део рада подељен је у два дела. Први део обухвата анализу корпуса аудо-визуелног дискурса намењеног деци и то у три старосне категорије деце по три најгледанија наслова. Други део обухвата фокусгрупне интервјуе са децом у три поменуте старосне категорије и примену критичке анализе дискурса на интервјуе са сатанака фокус група.

У одељку који се тиче дискусије резултата повезани су резултати добијени мултимодалном семиотичком анализом и анализом дискурса интервјуа са састанака фокус група. Закључак рада односи се на критички осврт на добијене резултате истраживања, њихово коментарисање у контексту савремених интердисциплинарних истраживања у области критичке социолингвистике као и на могућност даљих истраживања у овој области.

5. методе истраживања

С обзиром на то да је сама тема дисертације интердисциплинарна и да је емпиријски део истраживања састављен из два дела, ни методолошки приступ обради ове теме није јединствен него се састоји из три различите методе анализе. У првом делу истраживања анализирани су медијски садржаји намењени деци у сврху идентификације најчешће представљаних родних стереотипа који су одраз родних идеологија у друштву. Садржаји који су анализирани изабрани су на основу критеријума гледаности и популарности међу децом те се сматра да као такви имају значајан утицај на формирање идентитета деце различитих развојних доби. У овом делу истраживања ауторка је применила методолошки приступ мултимодалне семиотичке анализе, а у складу са Теоријом социјалне семиотике представљеном у теоријском оквиру докторске дисертације. Један од разлога избора овог методолошког приступа јесте и закључак многих новијих изучавања дискурса да слика и уопште визуелно пројектовање као модалитет може у великој мери подстаћи и допринети стереотипним представама мање или више израженим кроз језик као модалитет (Jewitt & Oyama, 2001: 138).

Други део емпиријског истраживања односи се на истраживање методом фокус група. Оформљене су три фокус групе различитих узраста и то: рана развојна доб (од 3 до 6 година старости), средња развојна доб (од 7 до 10 година старости) и рана адолесцентска доб (од 11 до 14 година старости). Овакво старосно диференцирање извршено је на основу релевантне литературе из области развојне и сицијалне психологије која указује на то да је период од 2 до 14 година заправо период интензивног развоја родног идентитета и родних улога (Eisenberg, Spinrad & Knafo-Noam, 2015: 630-642; Hines, 2015: 856-857; Lamb, 2015: 7; Ruble, Lynn Martin & Berenbaum, 2006: 860-870; Spencer, Phillips Swanson & Harpalani, 2015: 753). Циљ сваког од фокусгрупних истраживања јесте дискусија садржаја анализираних у првом делу емпиријског истраживања као и критичка анализа дискурса самих разговора на састанцима група која би требало да дâ слику о утицају родних идеологија на развој родних идентитета код деце и манифестацију тих иделогија кроз језик. Дискусија је извршена у форми интервјуа, а у сврху критичког приступа идентификованим родним стереотипима. Самим тим, поред методе фокус групе, други део истраживања уводи нас и у примену методе критичке анализе дискурса интервју-разговора на састанцима фокус група у циљу идентификовања утицаја родних стереотипа на одржавање владајуће родне идеологије код сваке од формираних фокус група деце.

Дакле, три методолошка поступка коришћена у овој докторској дисертацији су:

- мултимодална семиотичка анализа

- метода фокус групе
- критичка анализа дискурса.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Кликните да бисте почели унос текста.

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Гордана Владисављевић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области критичке социолингвистике, родних студија и критичке анализе дискурса.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Јелена Филиповић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Гордане Владисављевић и предложене теме докторске дисертације *Мултимодална семиотичка анализа аудио-визуелног дискурса намењеног деци у функцији формирања родних идентитета деце*, а да се за ментора именује др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНИЦА КОМИСИЈЕ

1.

2.

3.